

บทนำ

ความเป็นมาของปัญหา

การให้การศึกษาแก่คนพิการในประเทศไทย ยังคงอยู่ในสภาพสับสนเช่นเดียวกับที่ กาบเรียด คี. โอฟิช (Gabriel D. Ofiesh)¹ กล่าวในหนังสือ Audiovisual Instruction คือยังไม่มีอะไรเป็นระบบที่แน่นอน โดยเฉพาะการศึกษาของคนตาบอดในประเทศไทยเท่าที่ผู้วิจัยเห็นมา ลักษณะการสอนโดยทั่วไปส่วนใหญ่การสอนยังใช้วิธีอธิบายปากเปล่า การใช้อุปกรณ์ประกอบการสอนมีน้อย หรือบางครั้งไม่มีเลย หน้าที่ของนักเรียนก็คือนั่งฟังคำอธิบายของครูสอน พร้อมกับใช้จินตนาการของตนเอง การเรียนหนักไปในทางใช้ความจำมากกว่าความเข้าใจอย่างถ่องแท้ ผู้วิจัยจึงเห็นเป็นการสมควรที่จะค้นหาวิธีการสอนในโรงเรียนสอนคนตาบอดให้ได้ผลดียิ่งขึ้น โดยนำอุปกรณ์การสอนที่มีประสิทธิภาพแก่การรับรู้ของคนตาบอด เขามาประกอบการเรียนการสอน เพื่อช่วยให้การเรียนของนักเรียนตาบอดเหล่านั้นดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น พร้อมทั้งนั้นก็ช่วยสนองความแตกต่างระหว่างบุคคลตามที่ เอคการ์ด เดล (Edgar Dale)² กล่าวไว้

อุปกรณ์ที่จะนำมาใช้นั้น พิจารณาจากสภาพแวดล้อมและความเหมาะสมแล้ว วิทยุกระจายเสียงเป็นวัสดุการศึกษาที่เหมาะสมแก่นักเรียนตาบอดไม่น้อย ทั้งนี้เพราะวิทยุกระจายเสียงโดยเฉพาะรายการวิทยุที่จัดเพื่อนักเรียนโดยตรง เรียกว่า วิทยุโรงเรียน

¹ Gabriel D. Ofiesh, "A National Center for Educational Media and Materials for the Handicapped," Audiovisual Instruction, 14 (Washington D.C.: Department of Audiovisual Instruction, NEA, November, 1969), p. 28.

² Edgar Dale, Audio-Visual Method in Teaching. (New York: Holt, Rinehart and Winston, 1962), p. 294.

เรียน มีคุณสมบัติเหมาะสมสำหรับนักเรียนตาบอดหลายประการด้วยกันคือ

1. เป็นสื่อที่ผ่านประสาทสัมผัสเพียงทางเดียวคือ ทางหู³
2. วิทยุโรงเรียนมีหนทางที่จะใช้เสียงธรรมชาติ เสียงคนตรี และเสียงอื่น ๆ ประกอบในรายการ ซึ่งชวนให้เด็กสนใจ⁴ โดยเฉพาะนักเรียนตาบอด ซึ่งสนใจในสิ่งนี้อย่างยิ่ง
3. รายการวิทยุต่าง ๆ ช่วยให้ความบันเทิง แก่คนตาบอดอย่างกว้างขวาง ทุกระดับ รวมทั้งเป็นการศึกษาค้นคว้า⁵ และ
4. วิทยุมีราคาถูกใช้ได้สะดวก⁶

นอกจากคุณสมบัติที่เหมาะสมสำหรับนักเรียนตาบอดดังที่กล่าวข้างต้น วิทยุกระจายเสียงเป็นสื่อสารสาธารณะอันมีอิทธิพลยิ่ง และยังเป็นเครื่องมืออันสำคัญในการสอนในห้องเรียน วิชาอื่น ๆ อีกด้วย เพราะวิทยุมีอำนาจในการสร้างอารมณ์ให้หูฟัง ทำให้หูฟังคล้อยตามได้ วิทยุกระจายเสียงช่วยให้ประสบการณ์โดยอาศัยโสตสัมผัส บางรายการสามารถนำเด็กให้เข้าร่วมกิจกรรมได้ เปิดโอกาสให้นักเรียนได้แสดงออก วิทยุกระจายเสียงช่วยเปลี่ยนรสชาติและบรรยากาศในห้องเรียน ทำให้คลายความตึงเครียดและไม่น่าเบื่อหน่าย บางครั้งทำให้สนุกเพลิดเพลินไปในตัวด้วย ในสมัยก่อนนักเรียนเรียนด้วยการฟังเสียงครู และการอ่านหนังสือเป็นส่วนใหญ่ บัดนี้นักจิตวิทยาได้ค้นคว้าทดลอง และลงความเห็นว่าเด็กบางคนจำอะไรไม่ค่อยเร็วด้วยการอ่าน แต่จับใจความได้เร็วจากการฟังเสียง

3 Ibid p. 278.

4 Ibid p. 282.

5 Robert B. Irwin, "Blindness, Encyclopedia Britannica, III (1951), p. 723.

6 Graeme Kent, Blackboard to Computer, (England : Cox and Wyman Ltd., 1969), p. 58.

เด็กบางคนสายตาไม่ดี การรับฟังบทเรียนทางวิทยุกระจายเสียงจึงได้ผลดีมาก⁷

ฉะนั้นการใช้อุปกรณ์การสอนที่เหมาะสม จึงเป็นเครื่องช่วยให้นักเรียนของนักเรียน และการสอนของครูบรรลุถึงจุดหมายได้⁸

เนื่องจากรายการวิทยุโรงเรียนก่อให้เกิดประโยชน์แก่คนตาบอดอย่างมากดังกล่าว โดยเฉพาะถ้าใช้วิทยุโรงเรียนประกอบการสอนวิชาสังคมศึกษา ผู้วิจัยเชื่อว่าน่าจะให้ผลดีเพราะผลสรุปจากข้อยุติในการสำรวจผลงานของกองเผยแพร่การศึกษา ปีการศึกษา 2505 ซึ่งให้เห็นว่า วิทยุโรงเรียนได้สร้างทัศนคติเชิงสังคมให้นักเรียนได้ดีมาก⁹

ด้วยเหตุผลดังกล่าวมาแล้วข้างต้น ประกอบกับการวิจัยเกี่ยวกับการใช้วิทยุโรงเรียน กับนักเรียนตาบอดยังไม่เคยมีผู้ทำการวิจัยมาก่อนเลยในประเทศไทย ฉะนั้นผู้วิจัยจึงเลือกทำการวิจัยเรื่อง "ประโยชน์ที่นักเรียนตาบอดในระดับประถมศึกษาได้รับจากรายการวิทยุโรงเรียน" (The Advantages of the School Broadcasting Program for Blind Students at the Elementary Level)

⁷ คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, "สื่อมวลชนกับการศึกษาแผนใหม่," รวมรายงานปฐมนิเทศทางการศึกษา ปีการศึกษา 2510, (พระนคร : มงคลการพิมพ์, 2511), หน้า 213.

⁸ R.E deKeiffer and W. Cochran, Manual of Audio-Visual Techniques, (New Delhi: Prentice-Hall of India Private Ltd., 1966), p. 78 - 80

⁹ กองเผยแพร่การศึกษา, สำนักปลัดกระทรวง, กระทรวงศึกษาธิการ, วิทยุโรงเรียน - สำรวจผลงาน, (พระนคร : โรงพิมพ์ ร.ส.พ., 2505), หน้า 66

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. วัตถุประสงค์ทั่วไป

- ก. เพื่อศึกษามลของการใช้วิทยุโรงเรียนประกอบการสอนวิชาสังคมศึกษา แก่นักเรียนตาบอด
- ข. เพื่อทดสอบว่าการใช้รายการวิทยุโรงเรียนในวิชาสังคมศึกษา จะช่วยให้นักเรียนตาบอด เกิดความรู้อย่างเข้าใจ ทักษะการ และการเรียนของงานขึ้นพอสมควรหรือไม่เพียงไร
- ค. เพื่อเห็นแนวทางในการผลิต ปรับปรุง และส่งเสริมการใช้วิทยุโรงเรียนเป็นอุปกรณ์การสอนในโรงเรียนสอนคนตาบอด
- ง. เพื่อเสนอแนะการจัดและปรับปรุงรายการวิทยุโรงเรียน

2. วัตถุประสงค์เฉพาะ

เพื่อศึกษามลของการใช้รายการวิทยุโรงเรียนวิชาสังคมศึกษาว่าจะก่อให้เกิดประโยชน์แก่นักเรียนตาบอดในระดับประถมศึกษาปีที่ 1, ปีที่ 2, ปีที่ 3, ปีที่ 4 และปีที่ 5 มากน้อยเพียงไร โดยใช้รายการวิทยุโรงเรียนเป็นอุปกรณ์การสอนวิชาสังคมศึกษา

สมมติฐานของการวิจัย

คาดว่าผลการใช้รายการวิทยุโรงเรียนวิชาสังคมศึกษาประกอบการสอนแก่นักเรียนตาบอดในระดับชั้นประถมปีที่ 1, ปีที่ 2, ปีที่ 3, ปีที่ 4 และปีที่ 5 มีประโยชน์ต่อนักเรียนตาบอดพอควร อยู่ในระดับร้อยละ 60

ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้จะจำกัดอยู่ภายในขอบเขตดังนี้

1. ใช้รายการวิทยุโรงเรียนวิชาสังคมศึกษาสำหรับชั้นประถมศึกษา ปีการศึกษา 2514 ของกองเผยแพร่การศึกษา สำนักปลัดกระทรวง กระทรวงศึกษาธิการ จำนวน 9 รายการ คือ

ก. ระดับประถมศึกษาปีที่ 1 และประถมศึกษาปีที่ 2 * จำนวน 3 รายการ

(1) เรื่อง เด็กชายมาลัย

(2) เรื่อง เมตตากฤษา

(3) เรื่อง เที้ยวทะเล

ข. ระดับประถมศึกษาปีที่ 3 และประถมศึกษาปีที่ 4 * จำนวน 3 รายการ

(1) เรื่อง ผู้เสียสละ

(2) เรื่อง ไม้จะหมกป่า

(3) เรื่อง มาเลเชียเพื่อนบ้านของเรา

ค. ระดับประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 3 รายการ

(1) เรื่อง เงินสำรองของลูกแม่

(2) เรื่อง ศาลิฟู

(3) เรื่อง เกาะไตหัวน

2. ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนคาบอทั้งชายและหญิงในชั้นประถมศึกษาปีที่ 1, ปีที่ 2, ปีที่ 3, ปีที่ 4, และปีที่ 5 โรงเรียนสอนคนตาบอด ตำบลทุ่งพญาไท อำเภอพญาไท นครหลวงกรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2514 จำนวน 57 คน เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 8 คน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 8 คน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 7 คน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 13 คน และชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 21 คน

* รายการวิทยุโรงเรียนวิชาสังคมศึกษา ปัจจุบันจัดเป็น 3 ระดับคือ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 และปีที่ 1 รวมอยู่ในระดับเดียวกัน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 และปีที่ 4 อยู่ในระดับเดียวกัน ส่วนรายการสังคมศึกษาสำหรับชั้นประถมปลายนั้น ปัจจุบันมีแค่ระดับประถมศึกษาปีที่ 5

3. ข้อทดสอบที่ใช้เป็นแบบปรนัย ชนิด ถูก-ผิด และชนิดเลือกตอบ วัดเฉพาะ ความรู้ความเข้าใจ ทักษะคิด และทักษะเกี่ยวกับรายการวิทยุโรงเรียนที่ฟัง เช่น ความจำ ความคิดด้วยเหตุผล การฟัง การแสดงออกทางภาษาพูด เป็นต้น ทั้งนี้โดยอาศัยผลสัมฤทธิ์ ในข้อทดสอบ และการสังเกตของผู้วิจัยในระหว่างทดลองสอนเป็นเกณฑ์
4. ระยะเวลาทำการทดลองใช้รายการวิทยุโรงเรียนประกอบการสอนรายการ ละ 50 นาที สอนในห้องเรียน ชั้นละ 3 รายการ ๆ ละ 1 ครั้ง รวม 5 ชั้นเป็น 15 ครั้ง โดยผู้วิจัยเป็นผู้ดำเนินการสอนคนเดียว
5. การทดลองครั้งนี้ไม่พิจารณาและคำนึงถึงองค์ประกอบทางความแตกต่าง ในด้าน เชื้อชาติ อายุ เพศ ฐานะ และสิ่งแวดล้อม

ข้อตกลงเบื้องต้น

1. ใช้ข้อทดสอบที่เชื่อถือได้ โดยการทดสอบเบื้องต้นมาแล้ว
2. ผลการทดสอบเป็นเครื่องชี้ความเจริญงอกงามของผู้เรียนหลังฟังรายการ
3. ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ถือเป็นตัวแทนของนักเรียนตามอดในระดับชั้น ประถมศึกษา
4. รายการวิทยุโรงเรียนวิชาสังคมศึกษา 9 รายการถือเป็นตัวแทนของรายการวิทยุโรงเรียน วิชาสังคมศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ
5. ทำการสอนตามหลักและวิธีการใช้วิทยุโรงเรียน (ยกเว้นอุปกรณ์การสอน ที่เป็นประเภท Visual Aids)

ประโยชน์ที่จะได้จากการวิจัยนี้

การวิจัยครั้งนี้จะได้ประโยชน์ดังต่อไปนี้

1. ให้ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับประโยชน์ที่นักเรียนตามอดได้รับจากรายการวิทยุโรงเรียน

2. จะยืนยันให้ทางการศึกษามีความมั่นใจว่า วิทยุโรงเรียนไม่เพียงแต่เป็นอุปกรณ์การสอนที่ดีแก่นักเรียนตาดีเท่านั้น ยังเป็นประโยชน์แก่การเรียนของนักเรียนตาบอดด้วย
3. จะช่วยให้ครูผู้สอนในโรงเรียนสอนคนตาบอดเห็นประโยชน์และวิธีใช้วิทยุโรงเรียน เป็นการส่งเสริมการใช้วิทยุโรงเรียนเป็นอุปกรณ์การสอนในโรงเรียนสอนคนตาบอด
4. คงพอเป็นแนวทางในการพิจารณาผลิต ปรับปรุง และแก้ไขรายการวิทยุโรงเรียนให้เหมาะสมกับนักเรียนตาบอดได้
5. ส่งเสริมความร่วมมือในการผลิต การจัดรายการ ระหว่างเจ้าหน้าที่กองเผยแพร่การศึกษากับผู้บริหารในโรงเรียนสอนคนตาบอด

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

รายการวิทยุโรงเรียน	หมายถึงรายการออกอากาศที่กองเผยแพร่การศึกษา สำนักปลัดกระทรวง กระทรวงศึกษาธิการ จัดขึ้น เพื่อการศึกษาโดยเฉพาะเพื่อให้ครูในโรงเรียนต่าง ๆ ใช้เป็นอุปกรณ์ประกอบการสอน ในการวิจัยครั้งนี้รายการวิทยุโรงเรียนจะมีลักษณะเป็นละคร และนิทานเกี่ยวกับวิชาสังคมศึกษา
โรงเรียนสอนคนตาบอด	หมายถึงโรงเรียนสอนคนตาบอด ตำบลทุ่งพญาไท อำเภอพญาไท นครหลวงกรุงเทพธนบุรี เป็นโรงเรียนราษฎร์ ประเภทพิเศษ แบบประจำ และไป-กลับ ใช้หลักสูตรการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ และประมวลการเรียนของสมาคมโรงเรียนราษฎร์ ได้รับอนุมัติจากกระทรวงศึกษาธิการให้ปรับหลักสูตรเป็นบางวิชา

นักเรียนคาบอด หมายถึงนักเรียนคาบอดในระดับชั้นประถมปีที่ 1, ปีที่ 2 ปีที่ 3, ปีที่ 4 และปีที่ 5 ของโรงเรียนสอนคนคาบอด นครหลวงกรุงเทพธนบุรี

การสอนด้วยการใช้รายการวิทยุโรงเรียน

หมายถึงการสอนด้วยการเปิดเทปบันทึกเสียงรายการวิทยุโรงเรียนผู้สอนเป็นผู้ควบคุมรายการ ก่อนเปิดเทปบันทึกเสียงรายการผู้สอนจะกล่าวนำถึงความ เป็นมาของเรื่อง และ จูงใจให้นักเรียนตั้งใจฟัง แล้วให้ฟังรายการวิทยุโรงเรียน หลังจากฟังรายการแล้วมีการอภิปราย

ผู้สอน

หมายถึง ครูผู้ทำการสอนโดยใช้รายการวิทยุโรงเรียน เป็นอุปกรณ์ประกอบการสอน

วิทยุโรงเรียน

หมายถึงงานส่วนหนึ่งของกองเผยแพร่การศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งมีระบบงานเกี่ยวกับการวางแผนการ การ จัดรายการกระจายเสียง การแจกและจำหน่ายคู่มือ แก่ ครูผู้ใช้วิทยุโรงเรียน ให้การนิเทศ และอบรมครูผู้ใช้วิทยุโรงเรียน ตลอดจนการติดต่อบริษัทโรงงาน กับโรงเรียน ที่ใช้วิทยุกระจายเสียงเป็นอุปกรณ์การสอน และเจ้าหน้าที่ วิทยุโรงเรียนของอำเภอและจังหวัดต่าง ๆ โดยมีคณะกรรมการซึ่งกระทรวงศึกษาธิการแต่งตั้ง เป็นผู้ดำเนินงาน ร่วมกับเจ้าหน้าที่กองเผยแพร่การศึกษา

การวิจัยอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยนี้

การวิจัยในประเทศ

งานวิจัยเกี่ยวกับผลงานการทดลองใช้รายการวิทยุโรงเรียนประกอบการสอนแก่คนตาบอดในประเทศไทย ไม่มีผู้ใดได้ทำการศึกษาไว้ก่อน แต่ได้มีผู้ทำการวิจัยเกี่ยวกับค่าสำรวจผลงานของวิทยุโรงเรียนในประเทศไทยไว้ดังนี้

เมื่อปีการศึกษา 2505 สำนักงานทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา คณะวิชาวิจัยการศึกษา วิทยาลัยวิชาการศึกษาประสานมิตร ร่วมกับกองเผยแพร่การศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ได้สำรวจผลของการสอนโดยวิทยุโรงเรียนเป็นอุปกรณ์¹⁰ ปรากฏผลพอสรุปได้ดังนี้

1. วิชาสังคมศึกษา ปรากฏว่าวิทยุโรงเรียนได้สร้างทัศนคติเชิงสังคมให้นักเรียนได้ดีมาก
2. วิชาขับร้อง และดนตรี ปรากฏผลว่า นักเรียนในชายทดลองวิทยุโรงเรียนมีความสามารถทางการฟังดนตรี เหนือกว่าเด็กที่ไม่อยู่ในชายทดลองวิทยุโรงเรียน เมื่อเปรียบเทียบกันแล้ว นักเรียนในชายทดลองวิทยุโรงเรียนจะมีความสามารถเหนือกว่าถึง 14.32%
3. วิชาการสอนภาษาอังกฤษ ปรากฏผลว่า นักเรียนในชายทดลองวิทยุโรงเรียนไม่สม่ำเสมอ ซึ่งไม่อาจสรุปข้อยุติได้

จากผลการวิจัยปรากฏว่า ผลการสอนโดยวิทยุโรงเรียนในวิชาสังคมศึกษาและวิชาขับร้องดนตรีได้ผลดี แต่วิชาภาษาอังกฤษไม่สามารถสรุปข้อยุติได้ เนื่องจากสาเหตุบางประการ ซึ่งอาจจะเป็นเพราะว่านักเรียนยังไม่เคยชินกับการสอนด้วยการใช้วิทยุโรงเรียน หรือเป็นเพราะผู้สอนไม่เข้าใจว่าวิทยุโรงเรียนเป็นเพียงอุปกรณ์การสอนของครู มิใช่ทำหน้าที่แทนครู แต่อย่างไรก็ตาม ผลการสำรวจครั้งนี้ ทำให้เห็นว่า วิทยุโรงเรียน

¹⁰

กองเผยแพร่การศึกษา, สำนักปลัดกระทรวง, กระทรวงศึกษาธิการ, วิทยุโรงเรียน-การสำรวจผลงาน, (พระนคร : กระทรวงศึกษาธิการ), หน้า 66.

ได้ประโยชน์แท้จริงในฐานะเป็นอุปกรณ์การสอน และในปัจจุบันได้มีการปรับปรุงทั้งในด้าน
จัดรายการ และการใช้วิทยุโรงเรียนแล้ว วิทยุโรงเรียนจึงน่าจะมีประสิทธิภาพดีขึ้นกว่า
เดิมมาก

ยง อิงคเวทย์¹¹ ได้กล่าวไว้ในเรื่อง "ประวัติความเป็นมาของวิทยุโรงเรียน
ในประเทศไทย" ถึงการทดสอบผลการใช้วิทยุโรงเรียนเป็นอุปกรณ์ ด้วยการปฏิบัติซึ่งชี้ให้
เห็นว่า วิทยุโรงเรียนมีส่วนช่วยพัฒนาทักษะภาษาไทยของนักเรียนได้ดี โดยเฉพาะในเรื่อง
การใช้วิทยุโรงเรียนเป็นอุปกรณ์การสอน ให้เด็กหัดแต่งความ ตั้งแต่ปีการศึกษา 2510
เป็นต้นมา

ในการอบรมครูปี 2506¹² ครูผู้ใช้วิทยุโรงเรียนในจังหวัดยะลา จังหวัดเชียงใหม่
จังหวัดสกลนคร จังหวัดนครปฐม และจังหวัดนครพนม ได้ทดลองใช้รายการวิทยุใน
ที่ประชุมอบรมแต่ละแห่ง โดยให้นักเรียนฟังรายการวิทยุโรงเรียน วิชาสังคมศึกษา เป็น
เวลา 15 นาที แล้วให้นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่ฟังรายการแล้ว หักแต่งความจากประ
สพการณ์ที่ได้รับจากการรับฟังรายการวิทยุโรงเรียนปรากฏผลว่า ในแต่ละแห่งของการ
อบรมจะมีเด็กที่แต่งความแบบบรรยายและแบบพรรณนาได้คืออยู่ประมาณไม่ต่ำกว่าหนึ่งใน
สามของนักเรียนที่ฟังรายการ

ในปี พ.ศ. 2513 ไพพร เล็กอุทัย¹³ ได้ทำการวิจัยเรื่อง การสำรวจรายการ
การศึกษาทางวิทยุกระจายเสียงในจังหวัดพระนคร ผลการวิจัยปรากฏว่า การสำรวจการ
จัดรายการศึกษาทางสถานีวิทยุศึกษาจัดรายการการศึกษามากกว่ารายการทั่วไป สำหรับ
สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย สถานีวิทยุ ท.ท.ท. และสถานีวิทยุ 1 ป.ณ.

¹¹ ยง อิงคเวทย์, "ประวัติความเป็นมาของวิทยุโรงเรียนในประเทศไทย"
วารสารจันทร์เกษม, 96 (พระนคร: โรงพิมพ์คุรุสภา, กันยายน-ตุลาคม 2513), หน้า 71.

¹² เรื่องเดียวกัน หน้าเดียวกัน

¹³ ไพพร เล็กอุทัย, "การสำรวจรายการการศึกษาทางวิทยุกระจายเสียง
ในจังหวัดพระนคร", (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต แผนกวิชาโสตทัศนศึกษา บัณฑิต
วิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2513), (อัคราเนา)

จัดรายการศึกษาน้อยกว่ารายการทั่วไป การรับฟังวิทยุที่นักเรียนรับฟังช่วงเวลา 17.00 น. - 21.00 น. ตั้งแต่วันจันทร์ถึงวันศุกร์ นักเรียนมีความสนใจปานกลางในรายการเกี่ยวกับความรู้ ชาว คนตรี กีฬา สารคดี และบทความ ส่วนการโฆษณานักเรียนสนใจน้อย รายการที่นักเรียนเห็นว่าให้ความรู้มากพอควรเกี่ยวกับ ชาว สารคดี ชลธรรม หรือศาสนา ภาษา วรรณคดี และวัฒนธรรม การอภิปรายหรือสนทนา วิทยาศาสตร์ สุขภาพจิต และอนามัย คนตรี และเพลง กีฬา ละคร นักเรียนเห็นว่าให้ประโยชน์ในด้านต่าง ๆ มาก

ในด้านคุณภาพของบทเรียนของวิทยุโรงเรียน ในประเทศไทยนั้นจากผลการวิจัยเปรียบเทียบในระยะ 5 ปี (2501 - 2505) กล่าวโดยทั่วไปปรากฏว่าคุณภาพของรายการวิทยุโรงเรียนสูงขึ้นเป็นลำดับ ทั้งนี้เนื่องจากผู้เขียนบทกระจายเสียงได้รับทราบข้อบกพร่องและประเมินคุณภาพแต่ละบทเรียนจากแบบสอบถาม ส.ถ.1 และ ส.ถ.2¹⁴

จากการวิจัยคะแนนคุณภาพบทเรียนของวิทยุโรงเรียนจาก ส.ถ.1 ปรากฏผลตามลำดับดังนี้

อันดับ 1 บทเรียนขับร้องคนตรี

อันดับ 2 บทเรียนสังคมศึกษา

อันดับ 3 บทเรียนภาษาอังกฤษ

ทั้งนี้จะเห็นได้ว่า การวิจัยมีผลคล้ายคลึงกับของต่างประเทศ คือ ครุนิยมเปิดวิทยุกระจายเสียงให้นักเรียนฟังคือ

บทเรียน ขับร้องคนตรี 58%

บทเรียน สังคมศึกษา 24%

บทเรียน ภาษา 5%

สำหรับบทเรียนภาษาอังกฤษของวิทยุโรงเรียนไทย ได้รับความนิยมน้อยกว่าของต่างประเทศอย่างมีนัยสำคัญ

14

กองเผยแพร่การศึกษา, กระทรวงศึกษาธิการ, "การวัดผลวิทยุโรงเรียน," วิทยุโรงเรียน-การใช้บทเรียนวิชาสังคมศึกษาและขับร้องคนตรี, (กระทรวงศึกษาธิการ, 2510), หน้า 78-79.

การวิจัยในต่างประเทศ

การวิจัยเกี่ยวกับผลการทดลองใช้วิทยุโรงเรียนในต่างประเทศได้ทำการวิจัยไว้ดังนี้

Queenland Institute for Educational Research, Australia.¹⁵ ได้ทำการวิจัยเพื่อเปรียบเทียบวิชาการสอนสังคมศึกษา โดยใช้วิทยุกระจายเสียงว่าวิธีใดจะไคผล ประชากรเป็นนักเรียนชั้น 6 วิธีที่ใช้สอนจัดเป็น 5 วิธี วิธีที่ 1 ใน 15 นาทีแรกเป็นการสอนปากเปล่า 15 นาทีต่อมาใช้วิทยุโรงเรียน ไม่มีการติดตามผลด้วยการสอนเพิ่มเติม วิธีที่ 2 ไม่มีการสอนในตอนต้น ใช้เวลา 15 นาที ฟังวิทยุกระจายเสียงแล้วสอนประกอบติดตามผล 15 นาที วิธีที่ 3 ใน 15 นาทีแรกเป็นการสอนปากเปล่า จากนั้นฟังวิทยุกระจายเสียง 15 นาที สอนประกอบการติดตามผล 10 นาที วิธีที่ 4 ไม่มีการสอนในตอนต้น ฟังวิทยุกระจายเสียง 15 นาที ไม่มีการติดตามผล วิธีที่ 5 เรียนกับครูโดยไม่ใช้วิทยุโรงเรียนเลยเป็นเวลา 30 นาที ผลของการวิจัยปรากฏว่า วิธีที่ไคผลน้อยที่สุดคือวิธีที่ฟังวิทยุเพียงอย่างเดียว และมีข้อเสนอแนะว่า มีการสอนในตอนต้นและมีการติดตามผลหลังจากฟังวิทยุกระจายเสียงแล้ว ซึ่งให้ผลเหนือกว่าการสอนด้วยปากเปล่มาก

John J. Brown¹⁶ ได้ทำการวิจัยเรื่องการเปรียบเทียบผลของการสอนด้วยวิทยุโรงเรียนกับการสอนโดยใช้ครู ประชากรเป็นนักเรียนชั้น 6 และชั้น 7 ผลปรากฏว่านักเรียนที่เรียนจากรายการวิทยุโรงเรียนเข้าใจบทเรียนไคดี ไม่เท่ากับตัวครูเองสอนอย่างไรก็ตามในด้านความสามารถในการนำไปใช้ ไม่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ

¹⁵ Queensland Institute for Education Research, Australia, "An Experimental Investigation of Method in School Broadcasting" Survey of Educational Media Research in the Far East, (Washington: U.S. Government Printing Office, 1963), p. 107.

¹⁶ John J. Brown, "An Experimental Comparison of the Mental Processes of Children Taught in a Radio Situation with those of Children Taught in A-Face-To-Face Situation, 1959," Ibid., p.100.

17
 Alan Garfinkel แห่งมหาวิทยาลัยโอไฮโอ ได้ทำการวิจัยผลการใช้รายการวิทยุโรงเรียน วัดความเข้าใจในการฟังและทัศนคติของนักเรียนในระดับ 2 ซึ่งเรียนภาษาสเปน โดยให้นักเรียนฟังจากรายการวิทยุ และจากแถบบันทึกเสียง รายการนี้ส่งกระจายเสียงเป็นเวลา 2 เทอม และทำการทดลองกับนักเรียนอีก 9 ชั้น ผลการวิจัยสรุปว่า ไม่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญในการฟัง รวมทั้งทัศนคติของนักเรียนด้วย การวิจัยเกี่ยวกับผลการใช้วิทยุเพื่อการศึกษาในประเทศญี่ปุ่น ได้ทำการวิจัยไว้หลายเรื่อง เช่น

18
 Itsuo Saito ได้ทำการวิจัยในปี 1957 เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติของครู กับปฏิกริยาของนักเรียนในการเรียนด้วยวิทยุโรงเรียน ประชากรที่ใช้เป็นครูและนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษา ซึ่งอยู่ในตัวเมืองและชนบทรวม 7 แห่ง ผลการวิจัยปรากฏว่า มีความสัมพันธ์อย่างสูงระหว่างวิชาที่ครูชอบสอนและรายการวิทยุโรงเรียนที่นักเรียนชอบมาก ในทำนองเดียวกัน ชี้ให้เห็นว่ามีความสัมพันธ์กันสูงระหว่างวิชาที่ครูไม่ชอบสอน กับรายการวิทยุโรงเรียนที่นักเรียนไม่ชอบ ทัศนคติของครู กับการจัดเรียงรายการวิทยุโรงเรียนของนักเรียนตามประโยชน์ที่ได้รับก็มีความสัมพันธ์กันสูง เป็นการสรุปให้เห็นว่าทัศนคติของครูมีอิทธิพลต่อการชอบรายการวิทยุโรงเรียนของนักเรียนอย่างมีนัยสำคัญ

17
 Alan Garfinkel Ph.D., " The Effect of An Enrichment Oriented Radio Program on Measures of Listening Comprehension and Student Attitude Made in Level 2 High School Spanish Courses," Audio-Visual Communication Review, vol.3. (August, 1970)

18
 Ituo Saito, " Influence of Teachers' Attitude on Students' Reaction toward Educational Radio," Survey of Educational Media Research in the Far East, (Washington: U.S. Government Printing Office, 1963), p. 108

NHK Radio Television Cultural Research Institute, Japan.¹⁹

ได้ทำการวิจัยระหว่างเดือน เมษายน 1954 - มีนาคม 1955 เกี่ยวกับการเปรียบเทียบผลของการเรียนด้วยการฟังรายการภาษาอังกฤษทางวิทยุกระจายเสียงในชั้นเรียน เทียบกับการเรียนโดยใช้หนังสือตำราเพียงอย่างเดียว ผลการวิจัยปรากฏว่า กลุ่มที่ใช้วิทยุโรงเรียนได้ผลดีกว่า

ในปี 1956 สถาบันดังกล่าวได้ทำการวิจัยเรื่องผลของการใช้รายการวิทยุโรงเรียนสอนคนตรี²⁰ ประชากรเป็นนักเรียนชั้น 3 และชั้น 5 ผลปรากฏว่ากลุ่มที่ใช้รายการวิทยุโรงเรียนทั้งสองชั้น โดยเฉลี่ยได้คะแนนสูงกว่ากลุ่มที่ไม่ได้ใช้วิทยุโรงเรียน

Matsumoto Mastatsu²¹ ได้ทำการวิจัยในปี ค.ศ. 1956 เรื่องละครวิทยุในวิชาโสตทัศนศึกษา เพื่อเปรียบเทียบผลการสอนด้วยละครวิทยุ กับ สไลด์และการสอนปากเปล่า ประชากรเป็นนักเรียนชั้น 3 และชั้น 6 ผลปรากฏว่า การสอนด้วยละครวิทยุให้ผลมากที่สุดในด้านคำ สำหรับในชั้น 6 เมื่อเปรียบเทียบระหว่างการวัดผลในทันที และอีกหนึ่งเดือนต่อมา ในทุกประเภทของการสอนปรากฏว่า การสอนปากเปล่านั้นดีที่สุด ในการเปรียบเทียบวิธีการสอนกลุ่มที่สอนด้วยสไลด์ มีระดับความเชื่อมั่นดีกว่ากลุ่มที่สอนปากเปล่า ทั้งในด้านการวัดผลทันที และวัดผลในระยะต่อมา

19

NHK Radio Television Culture Research Institute, Japan.,
"The Listening Effects of Radio English Class-room," Ibid., p.102

20

NHK Radio Television Cultural Research Institute, Japan.,
"The Effects of Educational Radio Music Classroom," Ibid. p. 105

21

Matsumoto Mastatsu, "Radio Dramatization in Audio-Visual Education," Ibid. p. 101

Hidekichi Uemura ²² ได้ทำการวิจัยเพื่อเปรียบเทียบผลของการใช้รายการวิทยุโรงเรียนสอนภาษาญี่ปุ่นด้วยวิธีการแบบต่าง ๆ ในการทดลองนี้ได้เลือกรายการมา 5 รายการ ประชากรเป็นนักเรียนชั้น 3 แบ่งเป็น 4 กลุ่ม กลุ่ม 1 ให้ฟังบทเรียนเองทั้ง 5 รายการ กลุ่ม 2 ให้ฟังรายการเช่นเดียวกันแต่เมื่อจบรายการแต่ละครั้งครูจะสรุปให้ฟัง กลุ่ม 3 ไม่ให้ฟังวิทยุกระจายเสียง แต่ให้นักเรียนอ่าน แล้วครูอธิบาย กลุ่ม 4 ให้นักเรียนอ่านเอง ครูไม่อธิบาย หลังจากนั้นมีการทดสอบให้เขียนคำศัพท์และข้อความสั้น ๆ ผลปรากฏว่ากลุ่ม 3 ทำได้คะแนนเฉลี่ยมากที่สุด กลุ่มหนึ่งได้คะแนนเฉลี่ยน้อยที่สุด จากการวิจัยนี้แสดงให้เห็นว่า การใช้วิทยุกระจายเสียงเพียงอย่างเดียวไม่เพียงพอ สำหรับการสอนเขียนภาษาญี่ปุ่น การสอนภาษาจะต้องเพิ่มวิธีการและวัสดุอื่น ๆ อีกในชั้นมัธยมปลาย เพื่อประสิทธิผลที่ดี

Jiro Okamura ²³ ได้ทำการวิจัยเรื่อง การวัดความจำที่ได้จากการใช้วิทยุโรงเรียนในลักษณะต่าง ๆ ในปี 1961 ประชากรเป็นนักเรียนชั้น 3 แบ่งออกเป็น 4 กลุ่ม กลุ่ม A ให้ฟังรายการวิทยุโรงเรียนของ NHK ในรายการสอนภาษาญี่ปุ่น โดยไม่มีการสอนอย่างอื่นประกอบ กลุ่ม B ให้ฟังรายการวิทยุโรงเรียนเช่นกัน แต่หลังจากฟังมีการซักถามโดยมีครูช่วยเหลือ กลุ่ม C ฟังรายการเดียวกัน แต่มีการอภิปราย หลังจากฟังแล้วครูมีส่วนรวมเล็กน้อย กลุ่ม D หลังจากฟังรายการแล้วมีการถาม - ตอบ และอภิปราย การทดสอบกระทำเป็นระยะ ๆ คือในที่ที่ที่มีการทดสอบเสร็จสิ้นลง หลังจากผ่านไปแล้ว 1 สัปดาห์, 3 สัปดาห์ และ 6 สัปดาห์ ปรากฏผลว่า กลุ่ม A ซึ่งไม่มีครูช่วยเลยได้คะแนน

006276

²² Hidekichi Uemura, "The Effects of Educational Radio and Related Teaching Methods on Students' Ability in the Japanese Language," *Ibid.* p. 109.

²³ Jiro Okamura, "The Effects on Recall with Four Methods of Educational Radio Utilization," *Ibid.* p. 106.

ต่ำกว่าหมูน้อยมาก หมู D ซึ่งมีการติดตามผลด้วยวิธีสอบถามประกอบการอภิปราย ไล่คะแนนสูงกว่าอีก 3 กลุ่ม และความแตกต่างระหว่างหมู D เพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ เมื่อเวลาผ่านไป ผลจากการทดลองชี้ให้เห็นว่ากระบวนการติดตามผลมีส่วนช่วยในด้านความจำ

ความจำกักของการวิจัย

ผลการวิจัยเรื่อง "ประโยชน์ที่นักเรียนตามออกในระดับประถมศึกษา ได้รับจากรายการวิทยุโรงเรียน" อาจเกิดความไม่สมบูรณ์ในบางแง่ของการวิจัยและทำให้ผลการวิจัยคลาดเคลื่อนไปบ้างด้วยสาเหตุดังต่อไปนี้คือ

1. การวิจัยเรื่องนี้ทำการทดลองในสถานศึกษาเพียงแห่งเดียว และใช้หมวดวิชาสังคมศึกษาทดลองเพียงหมวดเดียว ถึงแม้จะมีจำนวนถึง 9 รายการก็ตาม
2. พื้นความรู้และภูมิหลังของนักเรียนตามออกแตกต่างกันไปตามสภาพแวดล้อมและลักษณะสังคมที่ตนอยู่
3. การวิจัยครั้งนี้ไม่คำนึงถึงองค์ประกอบอื่น ๆ เช่น สภาพทางอารมณ์ของผู้เรียนขณะทำการทดลอง ตลอดจนฐานะและสภาพแวดล้อม

แต่อย่างไรก็ดีความมุ่งหมายข้อใหญ่ของการวิจัยครั้งนี้มุ่งที่จะได้ทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับเนื้อหาและลักษณะของวิทยุโรงเรียนเหมาะที่จะใช้ เป็นอุปกรณ์การสอนนักเรียนตามออก ให้เกิดความเจริญอกงาม ทางด้านความรู้ความเข้าใจ ทักษะการคิดและทักษะการเรียนรู้หรือไม่และวิทยุโรงเรียนมีคุณสมบัติที่จะดึงดูด การสนองตอบของนักเรียนตามออกได้หรือไม่ มากน้อยเพียงไร ฉะนั้นความจำกัก 3 ประการดังกล่าวข้างต้นจึงถือได้ว่าไม่กระทบกระเทือน การวิจัยครั้งนี้และไม่เป็นเหตุทำให้ผลการวิจัยผิดเพี้ยน คลาดเคลื่อน ไปมากนัก